



Adviescollege
toetsing regeldruk

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Mevrouw ir. C.E.G. van Gennip MBA
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

**ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk**
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Onze referentie MvH/RvZ/PS/MK/ATR3363/2024-U039

Uw referentie

Datum 24 april 2024
Betreft Subsidieregeling ondersteuning werkgevers inzet statushouders

Geachte mevrouw Van Gennip,

Op 2 april 2024 is het concept van de *Subsidieregeling Ondersteuning werkgevers inzet statushouders* aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) voor advies voorgelegd. De adviestermijn loopt tot 30 april 2024. De internetconsultatie heeft 19 april 2024 als einddatum.

Context en aanleiding

De arbeidsparticipatie van statushouders (asielzoekers met een verblijfsvergunning voor Nederland) blijft achter bij die van de rest van de beroepsbevolking. Het kabinet wil daarom de stap van een statushouder naar een betaalde (leer)baan verkleinen en statushouders meer perspectief bieden op een plek op de arbeidsmarkt. Werkgevers spelen een belangrijke rol bij de integratie van statushouders op de arbeidsmarkt. Het duurzaam inzetten van statushouders vraagt van hen echter een extra investering. Dat komt omdat een groot deel van de statushouders de Nederlandse (vak)taal onvoldoende beheerst en onvoldoende op de hoogte is van de cultuur in Nederlandse organisaties. Als een werkgever een traject ontwikkelt voor een statushouder waarmee deze tekortkomingen worden geadresseerd, dan zal de statushouder waarschijnlijk sneller in staat zijn om de functie zelfstandig uit te oefenen. De werkgever kan dit traject ook benutten voor andere statushouders, wat de gemiddelde investeringskosten per statushouder voor de werkgever verlaagt.

Inhoud regeling

Bedrijven en andere organisaties kunnen een subsidie van € 6.000,- per statushouder krijgen om de genoemde tekortkomingen weg te nemen als zij statushouders via een arbeidscontract of leerwerktraject aan de slag willen laten gaan. Zij moeten dan wel aan een aantal formele en inhoudelijke eisen voldoen. Zo moet de werkgever voor het onderdeel "begeleiding van structuur op de werkvloer" een inwerkprogramma opstellen. Daarnaast moet er een mentorprogramma worden opgesteld. Voor het onderdeel omgangsvormen bestaat de mogelijkheid van trainingen in culturele diversiteit op de werkvloer. Ook moet een taalprogramma worden opgesteld om de statushouder de vaktaal bij te brengen. Deze programma's moeten op papier gezet worden en bij de subsidieaanvraag gevoegd worden. De overheid zal steekproefsgewijs controleren in hoeverre bedrijven in de praktijk de begeleiding van de statushouders hebben gerealiseerd.

Het budget bedraagt voor de periode 2024 tot en met 2026 € 10,5 miljoen, waarvan € 9,5 miljoen voor de subsidie zelf. Dat komt neer op circa 1.580 statushouders.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de regeldrukgevolgen aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nut en noodzaak: is er een taak voor de overheid en is regelgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1 Nut en noodzaak

De toelichting bij het voorstel besteedt uitgebreid aandacht aan het nut en de noodzaak van de subsidieregeling. De arbeidsparticipatie van statushouders blijft duidelijk achter bij die van de rest van de beroepsbevolking. Dit is voor een deel te wijten aan taalproblemen en cultuurverschillen. De voorgenomen subsidieregeling moet werkgevers stimuleren om meer statushouders duurzaam in dienst te nemen door de werkgevers financieel tegemoet te komen bij activiteiten op de werkvloer gericht op het verkleinen van cultuur- en taalverschillen. De subsidie maakt het daarmee financieel aantrekkelijker voor bedrijven en organisaties om (meer) statushouders in dienst te nemen. Ze biedt daarmee ook statushouders meer perspectief op de arbeidsmarkt. Deze toelichting op nut en noodzaak van de regeling geeft in beginsel geen aanleiding tot opmerkingen.

Het college merkt in dit kader echter wel op dat het subsidiebedrag van € 6.000,- per statushouder relatief laag is in verhouding tot het totaal aan kosten die werkgevers moeten maken voor de subsidieaanvraag en de te bieden begeleiding aan de statushouder. Daardoor is het nog maar de vraag of de subsidie bedrijven over de streep trekt om het ontwikkeltraject op te zetten en statushouders in dienst te nemen. Verder merkt het college dat daardoor ook het risico bestaat dat de subsidieregeling alleen gebruikt zal worden door bedrijven die vanwege personeelsschaarste naar verwachting toch al statushouders in dienst zouden nemen, ook als er geen subsidieregeling zou zijn geweest.

2 Minder belastende alternatieven

Het voorstel besteedt op diverse punten aandacht aan minder belastende alternatieven. Zo is gemotiveerd gekozen voor het lichtste verantwoordingsregime van de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS. Verder hoeft bij de aanvraag geen arbeidsovereenkomst te worden gevoegd, maar volstaat een getekende verklaring dat die overeenkomst getekend zal worden op het moment dat de subsidie toegekend wordt. De aanvraag verloopt verder elektronisch, waarbij aanvraagformulieren elektronisch beschikbaar zullen zijn. De controle op misbruik en oneigenlijk gebruik zal via een steekproef verlopen, zodat maar een klein deel van de bedrijven hiermee te maken krijgt. In zoverre geeft de toelichting op mogelijke alternatieven geen aanleiding tot opmerkingen.

Het college merkt echter wel op dat in het kader van de steekproefverantwoording gegevens worden opgevraagd, waarover de overheid al beschikt. Dit betreft de volgende documenten:

- een loonstaat waaruit blijkt dat de betreffende statushouder loon heeft ontvangen in de periode waarop de subsidie betrekking heeft;
- een kopie van de verblijfsvergunning van de statushouder; en
- een document waaruit de inburgeringsplicht van de statushouder ten tijde van de aanvraag van de subsidie blijkt.

Een minder belastend alternatief is dat deze informatie niet aan de werkgever gevraagd wordt, maar bij het desbetreffende onderdeel van de overheid, zoals bij UWV/Belastingdienst (Polisadministratie), de inburgeringsregistratie van de overheid (gemeente) en de vreemdelingenregistratie (basisregistratie). In het kader van de Wet eenmalige uitvraag is het ministerie van SZW daartoe overigens ook gehouden.

2.1 Het college adviseert om gebruik te maken van informatie die al aanwezig is bij de overheid, conform de Wet eenmalige uitvraag.

De subsidieregeling legt werkgevers veel verplichtingen op (zie hieronder bij toetsvraag 4). De vraag is of voor het kleinbedrijf niet kan worden volstaan met een lichter regime. De toelichting bij het voorstel maakt niet inzichtelijk of een lichter regime voor kleine bedrijven is overwogen. Daarmee voldoet het voorstel niet aan de recent aangenomen motie Grinwis.¹

2.2 Het college adviseert om inzichtelijk te maken of en in hoeverre het kleinbedrijf onder een verlicht regime kan worden geplaatst.

3 Werkbaarheid en merkbaarheid

Het college constateert dat er overleg met diverse organisaties is geweest, waaronder werkgeversorganisaties en brancheorganisaties. Daarnaast zijn verschillende werkgeversservicepunten bij de uitwerking van de regeling betrokken geweest.

Reacties in de internetconsultatie wijzen op het risico dat MKB-bedrijven geen gebruik van de regeling zullen maken en zullen afhaken vanwege de hoge administratieve lasten. Zo is het namelijk voor MKB'ers erg lastig om na te gaan of de subsidie in overeenstemming is met Europese regelgeving met betrekking tot staatssteun (de zogeheten de-minimisverordening). Ook is nog maar de vraag of zij over voldoende kennis en capaciteit beschikken om de diverse plannen op te stellen. Gelet op deze signalen ligt het in de rede om de regeling alsnog aan een panel van MKB-bedrijven voor te leggen om werkbaarheid en uitvoerbaarheid ervan te toetsen.

3.1 Het college adviseert om alsnog een MKB-toets te houden over deze subsidie-regeling.

Verder wijst het college op de mogelijkheid om na invoering van de regeling te toetsen of deze de beoogde werking heeft. Hiervoor kan een invoeringstoets worden uitgevoerd.²

¹ Motie-Grinwis c.s., Kamerstukken vergaderjaar 2023-2024, 32637, nr. 605 (ingediend 28-2-2024).

² De invoeringstoets kan beschreven worden als een lichtvoetige bestudering van de werking van nieuwe regelgeving in de praktijk, met bijzondere aandacht voor de gevolgen voor de doelgroep en de uitvoering. Deze toets wordt uitgevoerd op het vroegst mogelijke moment waarop iets nuttigs gezegd kan worden over de werking van regelgeving in de praktijk, en onderscheidt zich daarmee van de uitgebreidere en diepgaandere wetsevaluaties. Zie <https://www.kcbr.nl/themas/themas-z/invoeringstoets#Invoeringstoets>

3.2 Het college adviseert om een jaar na inwerkingtreding van de regeling een invoeringstoets uit te voeren.

4 Berekening regeldrukgevolgen

De toelichting bij het voorstel bevat een berekening van de regeldrukkosten. Deze komen uit op jaarlijks € 15.642,- voor in totaal 416 aanvragen. Hierbij is geschat dat deelname aan de subsidieregeling in totaal slechts 38 minuten per werkgever zou vergen. In die tijd moeten dan de volgende activiteiten worden verricht: de werkgever moet zich op de hoogte stellen van de verplichtingen van de subsidie, de werkgever moet diverse gegevens verkrijgen, de werkgever moet formulieren invullen, de werkgever moet mogelijk interne en externe vergaderingen beleggen, en de werkgever moet documenten van de statushouder archiveren gedurende en na de looptijd van de subsidie.

Het college acht het mede gezien het navolgende een onderschatting dat alle verplichte en noodzakelijke activiteiten in het kader van deze regeling binnen 38 minuten kunnen worden verricht. Zo ontbreekt bijvoorbeeld in de berekening de tijd die nodig is voor het naleven van de meldplicht in geval de arbeidsovereenkomst voortijdig beëindigd wordt. Ook de tijd die nodig is voor het meewerken aan de controle als men in de steekproef valt is niet meegenomen. Met het oog op een mogelijke deelname aan de controle moeten overigens alle bedrijven een activiteitenverslag bijhouden. Daarmee kunnen zij in de steekproef aantonen hoeveel begeleiding zij hebben gerealiseerd. Het tijdsbeslag hiervan ontbreekt eveneens in de berekening. Verder is er ook nog een controle door de werkgever op de status van de werknemer vereist. Die is ook niet in de berekening meegenomen.

Het college constateert verder dat de regeldrukparagraaf kortweg spreekt van "het invullen van formulieren". De bijlage Beoordelingskader Subsidieverstrekking geeft inzicht in onderliggende formulieren en bijhorende activiteiten die het bedrijf dient uit te voeren om de statushouder de (vak)taal te leren en de cultuur van de organisatie bij te brengen. De activiteiten omvatten ook een mentorprogramma, trainingen in culturele diversiteit op de werkvloer en een taalprogramma met betrekking tot de vaktaal. Deze programma's moeten op papier gesteld worden en bij de subsidieaanvraag gevoegd worden op basis waarvan het ministerie van SZW de beste aanvragen zal honoreren. Ook dit is niet in de berekening meegenomen.

Tot slot ontbreekt de inschatting van de kosten voor bedrijven die wel moeite doen om zich te oriënteren en een aanvraag indienen met alle bijlagen, maar die bij de subsidieverdeling buiten de boot vallen.

4.1 Het college adviseert om de berekening aan te vullen met alle ontbrekende activiteiten en het bijbehorende tijdsbeslag.

4.2 Het college adviseert om bij het bedrijfsleven na te gaan of 38 minuten toereikend is voor het uitvoeren van alle wettelijke verplichtingen.

Dictum

Gezien het voorgaande is het dictum:

De regeling niet vaststellen, tenzij met de adviespunten rekening wordt gehouden.

Het college vertrouwt erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en verneemt graag van u op welke wijze u met onze adviespunten rekening houdt. Het college verzoekt u om een eventueel aangepast voorstel toe te sturen, opdat het kan beoordelen of een aanvullende zienswijze noodzakelijk is.

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris